

O'zbekiston Yashil Vodorod pilot loyihasi

Mamlakat:	O'ZBEKISTON
Loyiha raqami:	54561
Biznes sektor:	Energy Eurasia MEA
Bildirishnoma turi:	XUSUSIY
Ekologik toifasi:	
Taxminiy Tasdiqlah Sanasi:	06 Mart 2024
Holati:	O'rganilmoqda
Loyihaning qisqacha mazmuni chop etilgan sana:	29 Yanvar 2024

Loyiha mazmuni

Loyiha yiliga 3 000 tonna qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarish uchun 52 MVt yashil shamol elektr stantsiyasidan quvvatlanadigan 20 MVt elektrolizatoridan iborat integratsiyalashgan qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarish obyektni qurilishini moliyalashtirish maqsadida loyihaviy moliyalashtirish asosida 58,2 million AQSh dollarigacha bo'lgan ta'minlangan kredit taqdim etishni nazarda tutadi. Elektrolizator Toshkent viloyatining Chirchiq shahrida, shamol elektr stantsiyasi esa Buxoro viloyatining G'ijduvon tumanida joylashgan bo'ladi. Shamol elektr stantsiyasi YTTB tomonidan moliyalashtirilgan quvvati 500 MVt bo'lgan mavjud O'zbekiston Bash shamol elektr stantsiyasi yonida joylashtiriladi.

Loyihaning maqsadlari

Integratsiyalashgan qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarishni moliyalashtirish orqali, Loyiha quyidagilarni qo'llab-quvvatlashga qaratilgan:

- qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarish bo'yicha O'zbekiston va butun Markaziy Osiyodagi ilk loyiha bo'lib, keyingi loyihalarni rag'batlantirish uchun muhim namoyish effektini ta'minlash;
- O'zbekiston ammiak sektorini karbonsizlantirish; va
- qayta tiklanadigan energiya ishlab chiqarishni ko'paytirish.

O'tish davri ta'siri

ETI 80

Loyiha, "Yashil o'tish" ta'siri sifatiga hissa qo'shadi, chunki Loyiha elektroliz texnologiyasi orqali, O'zbekistonda birinchi qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarish loyihasini joriy qiladi. Ushbu Loyiha O'zbekistonda va butun mintaqada xususiy sektor ishtiroki orqali qayta tiklanadigan vodorod bozorini rivojlantirish bo'yicha yaqqol namoyish effektini ko'rsatishi kutilmoqda.

Loyiha YTTBning kam uglerodli vodorod maydoni va O'zbekistondagi ammiak sektorini dekarbonizatsiya qilish bo'yicha kengroq siyosiy muloqot tashabbuslarida markaziy o'rin tutadi.

Mijoz haqida ma'lumot

ACWA POWER UKS GREEN H2 MChJ QK

"ACWA Power UKS Green H2 MChJ QK " (Qarz oluvchi) - loyihani ishlab chiqish va amalga oshirish uchun O'zbekistonda ro'yxatga olingan yangi tashkil etilgan maxsus loyiha kompaniyasi (SPV). Qarz oluvchi ACWA Power kompaniyasi va UzKimyoSanoat aksiyadorlik jamiyatiga tegishli.

ACWA Power elektr energiyasi ishlab chiqarish, tuzsizlangan suv va qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqarish loyihalari bo'yicha xalqaro kompaniya hisoblanadi.

UKS O'zbekiston Respublikasida joylashgan kimyo ishlab chiqaruvchi korxona hisoblanadi. UKSning sho'ba korxonasi loyiha doirasida ishlab chiqarilgan qayta tiklanadigan vodorodning xaridori bo'ladi.

YTTBdan ajratiluvchi moliyaviy mablag'lar

58 200 000,00 AQSh dollari

Loyihaning umumiy qiymati

95 400 000,00 AQSh dollari

Ekologik-ijtimoiy xulosa

Bank tomonidan moliyalashtirilib bo'lingan, A toifali shamol energetikasi loyihasini (Bash shamol elektr stansiyasi) kengaytirilishi asosida A toifasiga kategoriyalashgan loyiha (ESP 2019). Loyiha, shuningdek, mavjud ammiak zavodi ichida alohida joyda joylashgan vodorod elektrolizi pilot zavodini o'z ichiga oladi va elektr energiyasini yetkazib berish shartnomasi asosida shamol stansiyasini kengaytirilishidan (foydalanishga topshirilgandan so'ng) energiya olish orqali qayta tiklanadigan vodorod ishlab chiqariladi. Elektroliz zavodi komponenti B toifasiga kiradi. Bash 500 MVt shamol elektr stansiyasini kengaytirish (52 MVt) bo'yicha Ekologik va ijtimoiy ta'sirni baholash (ESIA) ishlab chiqilgan va ESIA to'plami 2023-yil 21-dekabrda Loyiha YTTB Kengashi tomonidan ko'rib chiqilishidan oldin 60 kunlik maslahat davri uchun oshkor etilgan. ESIA mustaqil maslahatchi va Bank tomonidan ko'rib chiqilgan. Elektrolizatorga ruxsat olish maqsadida, ESIA baholashi amalga oshirildi, bunda Bankning ekologik va ijtimoiy talablari ham hisobga olindi. Ushbu ESIA ham maslahatchi va Bank tomonidan ham ko'rib chiqildi. Elektrolizator uchun Texnik bo'lmagan tavsifi (NTS), imkon bo'lishi bilan, ushbu Loyihaning qisqacha mazmuni (PSD) bilan oshkor qilinadi. Ayni paytda Loyihani YTTBning ekologik va ijtimoiy talablariga muvofiqlashtirish uchun Ekologik va ijtimoiy chora-tadbirlar rejasi (ESAP) ishlab chiqilmoqda.

500 MVt quvvatga ega Bash Shamol Elektr Stantsiyasi (52772) O'zbekistonning Buxoro viloyatida joylashgan bo'lib, hozirda qurilish ishlari olib borilmoqda. Hajmi, ta'sirchan joylashuvi (biologik xilma-xillik) va tegishli Ekologik va Ijtimoiy (E&S) xatarlari tufayli YTTB tomonidan, A toifasiga kiritilgan. Loyiha shamol elektr stantsiyasini 52 MVt ga kengaytirishni nazarda tutuvchi 8x6,5 MVt quvvatga ega turbinalarni o'rnatishni taklif qiladi. Quvvatni kengaytirish uchun bir xil A toifasi saqlanadi. Mustaqil maslahatchilar tomonidan quvvatni kengaytirish uchun ishlab chiqilgan ESIA o'z ichiga ESIA hisoboti, SEP, NTS va o'z ichiga bioxilma-xillik bo'yicha keng qamrovli ma'lumotlar va jami ta'sirlarni baholashni olgan Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv asoslarini oladi. Boshqa mavjud boshqaruv hujjatlar (masalan,

Ko'chirish bo'yicha chora-tadbirlar rejasi) yangilandi. Quvvatni kengaytirish Bash ShES havo orqali kabel uzatish liniyasidan foydalanadi. ESIA quvvatni kengaytirish joriy ShES kabi o'xshash ta'sirlarga ega bo'lishi va bunday ta'sirlarni rejalashtirilgan yumshatish choralari orqali boshqarish mumkin degan xulosaga keladi.

Pilot vodorod elektrolizatori zavodi UKS kompaniyasining Chirchiq shahridagi MAXAM Chirchiq ammiak ishlab chiqarish korxonasida joylashtiriladi. O'zining hajmiga asosan B toifali loyihadir va Ekologik va Ijtimoiy (E&S) risk va ta'sirlar tezda bartaraf etilishi kutilmoqda. ESIA, shuningdek, Atrof-muhit va ijtimoiy boshqaruv asoslari, NTS va SEP maslahatchi tomonidan ishlab chiqilgan. Elektrolizator loyihasi ishlab chiqilganda, eng ilg'or mavjud usullardan ("BAT") foydalanadi va tegishli xavfsizlik baholashlari va xususiyatlari kiritilganligini xisobga olinadi. ESIA elektrolizator bilan bog'liq ta'sirlar cheklanganligini ko'rsatadi. Elektrolizator ammiak zavodidagi mavjud suv tarmog'idan oz hajmda bo'lsa ham suvni oladi. Bu suv mavjudligiga ta'sir qilishi kutilmaydi. Mavjud sanoat obyektida elektrolizatorning joylashishi sanoat xavfsizligi xavfini oshirishi mumkin. Bunga obyekt yaqinida turar-joy maydonlarining mavjudligi qo'shiladi. Elektrolizator ammiak zavodi tarmog'iga to'g'ridan-to'g'ri yetkazib beriladigan cheklangan miqdordagi vodorod (3000 tonna) ishlab chiqaradi. Hech qanday saqlash inшоati talab qilinmaydi. Elektrolizatorning xavfsizlik qoidalari ammiak zavodining mavjud xavfsizlik baholashlari, tadbirlari va favqulodda vaziyatlarga javob berish yondashuvlariga birlashtirilishi lozim. Ushbu qoidalar bilan xavfsizlik xatarlari yetarli darajada bartaraf etilishi kutilmoqda.

Bank, maslahatchi ko'magida, hozirda tegishli o'rganib chiqishlarni yakunlamoqda va Loyiha uchun Ekologik va ijtimoiy chora-tadbirlar rejasi (ESAP) ishlab chiqmoqda. Tegishli o'rganib chiqish tugallangach, ushbu Loyihaning qisqacha mazmuni (PSD) yangilanadi.

Loyihaning ESIA paketini quyidagi manzilda topishingiz mumkin

<https://www.ebrd.com/work-with-us/projects/esia/pilot-uzbek-green-hydrogen-project.html>

Texnik hamkorlik

Ushbu loyihaning bir qismi sifatida (i) mamlakatdagi qayta tiklanadigan energiya qurilmalari tomonidan ishlab chiqarilgan elektr energiyasining qayta tiklanadigan energiya manbalarini va (ii) mamlakatda biologik bo'lmagan yoqilg'i (shu jumladan qayta tiklanadigan vodorod va uning hosilalari) ishlab chiqarilishini sertifikatlash metodologiyasini joriy etadigan texnik hamkorlik (TC) topshirig'ini qo'llab-quvvatlash ko'zda tutilgan. Ushbu TC YTTB Aktsiyadorlari Maxsus Jamg'armasi ("SSF") tomonidan moliyalashtiriladi.

Qo'shimchalik sharti

Moliyaviy struktura: YTTB ushbu yirik dekarbonizatsiya loyihasi uchun mahalliy bozorda muqobili bo'lmagan shartlar va talablarda uzoq muddatli moliyalashtirishni taqdim etishda qo'shimcha hisoblanadi.

Siyosat, sektor, institutsional yoki tartibga soluvchi o'zgarishlar: YTTBning Loyihadagi ishtiroki qo'shimcha hisoblanadi, chunki u qayta tiklanadigan energiya ("RE") va qayta tiklanadigan vodorodni sertifikatlash mexanizmini ishlab chiqishni bevosita qo'llab-quvvatlaydi. Mexanizm nafaqat mamlakatda RE sertifikatlari uchun hozirda mavjud bo'lmagan bozorni tashkil etadi, balki milliy darajada ekologik amaliyot va barqarorlikni yaxshilashga ham hissa qo'shadi.

Kompaniyaning aloqa ma'lumotlari

Mr. Alimardon Abdukarimov
aabdukarimov@acwapower.com
+ 998 90 017 99 60
<https://www.acwapower.com>

ACWA Power, "Simurg" Biznes Markazi, Blok-A, 3-qavat, Amir Temur ko'chasi 88a, Toshkent, 100084, O'zbekiston

O'tish davri nima

O'tish davri ta'sirini baholash bo'yicha YTTB yondashuvi haqidagi qo'shimcha ma'lumotni [mana bu havolada](#) olishingiz mumkin.

Loyihalarda ishtirok etish uchun imkoniyatlar

Loyihada yoki xaridlarda ishtirok etish uchun mijoz kompaniyaga murojaat qiling. YTTB bilan (xaridlarga oid bo'lmagan masalalarda) hamkorlik qilish uchun quyidagi telefon yoki elektron pochta orqali bog'laning:

Tel: +44 20 7338 7168

E-manzil: projectenquiries@ebrd.com

Davlat sektoridagi loyihalar uchun [YTTB xaridlari](#) sahifasiga o'ting:

Tel: +44 20 7338 6794

E-manzil: procurement@ebrd.com

Umumiy ma'lumotlar

Aniq so'rovlar [YTTB so'rovlar shakli](#)dan foydalangan holda berilishi mumkin.

Ekologik va ijtimoiy siyosat (ESP)

YTTB o'zining "ekologik jihatdan mas'ul va barqaror rivojlantirish" tashabbusini ilgari surishda [Ekologik va ijtimoiy siyosat](#) va uning tarkibiy qismi bo'lgan loyiha talablari (PR) Bank loyihasini amalda qo'llash tartibini belgilab beradi. ESP va PR tegishli milliy qonunchilik doirasida Bank mijozlarining keng jamoatchilikka axborot berishi va maslahatlashishini ta'minlash, shuningdek manfaatdor tomonlarning xavotirlari va shikoyatlarini, ayniqsa, ekologik va ijtimoiy muammolarni ko'rib chiqish va hal qilishga yordam beradigan mexanizmni yaratishdagi aniq talablarni o'z ichiga oladi. Loyihaning ekologik va ijtimoiy risklarni va ta'sirining mohiyati va ko'lamidan kelib chiqqan holda, zarurat tug'ilganda, YTTB o'z mijozlaridan qo'shimcha ravishda loyihalarning risklarni va ta'sirlari haqida ma'lumotni oshkor qilishni, shuningdek, manfaatdor tomonlar bilan batafsil fikr almashish va muammolar yuzasidan choralar ko'rilishini talab qiladi.

Bu sohada YTTBning tajribasi bo'yicha qo'shimcha ma'lumotlar ESPning quyidagi [sahifasida](#) keltirilgan.

Ish faoliyatidagi halollik va belgilangan me'yorlarga rioya qilish

YTTBning muvofiqlik nazorati boshqarmasi (OCCO) Bankda mas'uliyatli boshqaruvga ko'maklashish bilan birga Bank faoliyatining barcha jabhalarida eng yuqori standartlarda ish olib borilishini va barcha jarayonlar ilg'or xalqaro tajribalarga muvofiq bo'lishini ta'minlaydi. Bankning barcha mijozlari uchun ularning ish faoliyatidagi halolligini tekshirishdan maqsad, Bank loyihalari uchun qabul qilinishi mumkin

bo'lmagan huquqiy va nufuzga oid risklarga yo'l qo'yilmaslikdan iborat. Bank nuqtai nazariga ko'ra, loyihani dastlabki baholash va tasdiqlash bosqichida muammoli jihatlarni aniqlash va ularni bartaraf qilish Bank faoliyati nufuziga putur yetkazmaslikning eng samarali vositasidir. OCCO ushbu profilaktika chora-tadbirlarida muhim ahamiyatga egaligi bilan birga investitsiya qilinganidan keyingi davrda Bankning nufuziga xavf soladigan risklarni nazorat qilishga yordam beradi.

OCCO, shuningdek, YTTB tomonidan moliyalashtirilayotgan loyihalar doirasidagi firibgarlik, korrupsiya va lavozimni suiiste'mol qilish bo'yicha ma'lumotni tekshiruvchi mas'ul hisoblanadi. Agar kimningdir Bank ichida yoki undan tashqarida firibgarlik yoki korrupsiya holatlari kuzatilayotganligi haqida gumoni bo'lsa, u muvofiqlik nazorati boshqarmasi boshlig'iga bu holat haqida yozma tarzda compliance@ebrd.com electron manzili orqali xabar qilishi lozim. Barcha bildirilgan daliliy ma'lumotlar tegishli choralar ko'rish uchun OCCO tomonidan ko'rib chiqiladi. Barcha xabarlar, shu jumladan anonym tarzidagi xabarlar ham tekshirib chiqiladi. Bu turdagi xabarlar istalgan tilda, jumladan Bank faoliyat ko'rsatayotgan mamlakatdagi rasmiy tilda tayyorlanishi mumkin. Bunday ma'lumotlar yaxshi niyatni ko'zlashi maqsadga muvofiqdir.

Axborotdan erkin foydalanish siyosati (AIP)

2020-yilning 1-yanvarida kuchga kirgan IAP YTTBning strategiyalari, siyosatlari va amaliyotlarini yaxshiroq tushunish va bilishga ko'maklashish uchun manfaatdor tomonlarga ma'lumotlarni ochiqlash bilan birga maslahatlashuvlar tartibini belgilab beradi. YTTB veb-saytidan qanday ma'lumotlar olish mumkinligini bilish uchun [Axborotdan foydalanish siyosati](#) sahifasiga o'ting.

Muayyan savollaringizni [YTTBning ma'lumot so'rovi](#) orqali yuborishingiz mumkin.

Loyihalar bilan bog'liq shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (IPAM)

Agar jismoniy yoki yuridik shaxslarning ekologik-ijtimoiy sohadagi yoki axborotni oshkor qilish borasidagi xavotirlarini (masalan, loyiha darajasida mijozlar tomonidan yaratilgan shikoyatlar mexanizmi yoki Bankning amaliyot boshqaruvi bilan bevosita o'zaro aloqa qilish orqali) qanoatlantirishga bo'lgan urinishlari samarasiz bo'lsa, ular YTTBning hisobdorlik mexanizmi ya'ni loyihalar bilan bog'liq shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi yordamida (IPAM) o'zlarining o'sha xavotirlarini bildirishlari mumkin.

Loyihalar bilan bog'liq shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi (IPAM), arizachilarning fikriga ko'ra, zarar yetkazishga ulgurgan yoki kelajakda zarar yetkazishi mumkin bo'lgan loyiha muammolarini mustaqil ravishda baholaydi. Ushbu mexanizmning vazifalari quyidagilardan iborat: - ekologik-ijtimoiy va axborotni oshkor etish bo'yicha muammolarni hal qilish uchun loyiha ishtirokchilari o'rtasidagi o'zaro aloqalarni o'rnatish va muloqotlarni olib borish; - Bank tomonidan ishlab chiqilgan [Ekologik va ijtimoiy siyosat](#) talablariga, shuningdek loyihaga oid tegishli [Axborotdan erkin foydalanish siyosati](#) qoidalariga rioya qilinishini baholash; - zarurat tug'ilganda, ushbu mezonlarga rioya qilmaslik holatlarini bartaraf etish, kelgusida Bank tomonidan ularni buzish holatlariga nisbatan ko'riladigan choralarini ko'zda tutish. IPAM va uning vakolatlari haqida batafsil ma'lumot olish, ko'rib chiqilishi kerak bo'ladigan [shikoyatlarni jo'natish](#) uchun [Loyihalar bilan bog'liq shikoyatlarni ko'rib chiqish mexanizmi veb saytiga](#) kirishingiz yoki tavsiyalar olish hamda IPAM haqida qo'shimcha ma'lumot olish va shikoyat jo'natish uchun ipam@ebrd.com electron pochta orqali biz bilan bog'lanishingiz mumkin.